

alia hujusmodi, quæ ad utilitatem Ecclesiæ conferuntur, inveniuntur quandoque sine caritate, quæ sola homines bonos facit.

Sciendum tamen, quod inter peccata quibus caritas amittitur, quædam sunt quæ usum prophetiæ impediunt, quædam quæ non. Quia enim carnalia peccata mentem a spiritualitate omnino retrahunt; ex hoc ipso quod aliquis peccatis carnalibus est subditus, ineptus ad prophetiam redditur, ad cujus revelationem summa spiritualitas mentis requiritur: peccata vero spiritualia spiritualitatem mentis non ita impediunt; et ideo contingit aliquem esse prophetam spiritualibus peccatis subditum, non autem carnalibus; vel etiam immensis sæculi sollicitudinibus, quibus mens a sua spiritualitate retrahatur. Et ideo dicit Rabbi Moyses, quod hoc est signum quod aliquis sit falsus Propheta, quando voluptatibus et sollicitudinibus sæculi definetur. Et hoc consonat ei quod habetur Matth., VII, 15: *Attendite a falsis Prophetis*; et infra: *A fructibus eorum cognoscetis eos*; quod de manifestis oportet intelligi, ut ibi dicit Glossa (ordin. ex Greg.) quæ maxime sunt peccata carnalia; spiritualia enim peccata interius latent.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sapientia se transfert in animam dupliciter. Uno modo ut ipsamet Dei sapientia animam inhabitet; et sic hominem sanctum facit et Dei amicum. Alio modo solum quantum ad effectum; et sic non oportet quod sanctum faciat vel Dei amicum; et sic transfert se in mentem malorum quos prophetas constituit.

AD SECUNDUM dicendum, quod quamvis prophetia sit Spiritus sancti donum, non tamen cum dono prophetiæ Spiritus sanctus datur, sed solummodo cum dono caritatis datur, unde ratio non sequitur.

AD TERTIUM dicendum, quod prophetia non contingit male uti, ita quod ipse prophetiæ actus, inquantum a prophetia egreditur, sit malus. Cum enim aliquis prophetiæ actum ad aliquod malum ordinat, tunc quidem ipse prophetiæ actus bonus est, et a Spiritu sancto; sed ordinatio illius actus ad finem indebitum non est a Spiritu sancto, sed a perversa hominis voluntate.

AD QUARTUM dicendum, quod intentio Philosophi est dicere, quod ea quæ divinitus dantur, ex voluntate datoris dependent, quæ non potest esse irrationabilis; unde, si præscientia futurorum quæ est in somniis, a Deo immitteretur, appareret in ista inmissione aliqua discretio. Nunc autem non apparet, cum in quibuslibet talis divinatio fiat; per quod ostenditur divinationem somniorum esse a natura. In dono autem prophetiæ invenimus discretionem; quia non omnibus datur, etiam qui sic vel sic dispositi sint; sed illis solis quos divina voluntas elegerit: qui tamen simpliciter non sunt boni vel optimi quantum ad se ipsos; sunt tamen boni vel optimi quantum ad hoc quod per eos Pro-

phetæ officium exerceatur, secundum quod competere iudicat sapientia divina.

AD QUINTUM dicendum, quod in hoc Deus optimus ostenditur, quod non solum bonis sed etiam malis novit bene uti: unde nihil summæ bonitati derogatur, si per malos prophetas bonum prophetæ officium administrari facit.

AD SEXTUM dicendum, quod non quicumque bonus est magis aptus ad prophetiam habendam quam quilibet peccator; cum aliqui caritate carentes magis habeant aptas mentes ad spiritualia percipienda, utpote a carnalibus et terrenis vacantes, et naturali intellectus præditi claritate; quibusdam e contrario caritatem habentibus terrenis negotiis implicitis, et carnali dantibus operam generationi, nec intellectum habentibus naturaliter perspicacem. Et ideo quandoque propter has similes conditiones datur prophetiæ donum aliquibus malis, quod denegatur aliquibus bonis.

AD SEPTIMUM dicendum, quod per gratiam prophetiæ elevata natura hominis non ad gloriam habendam directe, sed ad utilitatem aliorum; in bonis autem est natura magis elevata per gratiam gratum facientem ad gloriam obtinendam; unde ratio non sequitur.

ARTICULUS VI. — *Utrum Prophetæ videant in speculo æternitatis.*
(II^a IIe, quæst. CLXXIII, art. 1.)

Sexto quæritur, utrum Prophetæ videant in speculo æternitatis; et videtur quod sic. Quia Isa., XXXVIII, super illud, *Dispone domui tuæ*, dicit Glossa (ordin. ex Greg.): *Prophete in libro ipso præscientiæ Dei, ubi omnia scripta sunt, legunt*. Sed liber præscientiæ Dei nihil aliud esse videtur quam æternitatis speculum, in quo ab æterno omnes formæ rerum resplendent. Ergo Prophetæ vident in speculo æternitatis.

2. Sed diceres, quod Prophetæ dicuntur in libro præscientiæ legere, aut in speculo æternitatis, non materialiter quasi ipsum speculum aut librum videant, sed causaliter, quia ex libro illo vel speculo prophetiæ cognitio derivatur. — Sed contra, per hoc quod Prophetæ dicuntur videre in speculo æternitatis, aut legere in libro divinæ præscientiæ, attribuitur quædam privilegiata cognitio ipsis Prophetis. Sed in hoc quod dicitur aliqua cognitio derivari a speculo æterno, vel libro divinæ præscientiæ, non designatur aliquod cognitivum privilegiatum, cum omnis humana cognitio inde derivetur, ut patet per Dionysium, VII cap. de divin. Nomin. Ergo non dicuntur Prophetæ videre in speculo æternitatis quasi ex ipso videntes, sed quasi in ipso viso alia intueantur.

3. Præterea, nihil potest videri nisi ubi est. Sed futura contingentia non sunt secundum immobilem veritatem, prout a

Prophetis videntur, nisi in ipsa præsentia divina. Ergo Prophetæ in ipsa solum præsentia Dei vident; et sic idem quod prius.

4. Sed dicendum, quod futura contingentia sunt quidem primordialiter in divina præsentia; sed exinde derivantur per quasdam species ad mentem humanam, ubi a Prophetâ videntur. — Sed contra, quicquid recipitur in aliquo, est in eo per modum recipientis, et non per modum suum. Sed mens Prophetæ mutabilis est. Ergo non possunt in ea futura contingentia immobilitate recipi.

5. Præterea, illud quod est proprium divinæ cognitioni, non potest nisi in Deo cognosci. Sed futura cognoscere est proprium Dei, ut patet Isa., xli. 23: *Annuntiate quæ ventura sunt, et dicemus quia dñi estis vos*. Ergo non possunt a Prophetis futura contingentia videri nisi in ipso Deo.

6. Præterea, Avicenna dicit, quod quandoque tantum elevatur mens hominis, quod conjungitur speculo præsentia. Sed maxima elevatio mentis humanæ est in cognitione prophetiæ. Ergo videtur quod conjungatur speculo præsentia, ita quod futura in ipsa Dei præsentia videantur.

7. Præterea, finis humanæ vitæ est, ut philosophi tradunt, ut homo secundum mentem conjungatur speculo altiori, quod est speculum intelligibilem substantiarum. Sed inconveniens esset, nisi homo ad finem suum perveniret. Ergo homo quandoque perveniet ad hoc quod conjungatur mente substantiis intelligibilibus, quarum suprema est divina essentia, in qua omnia relictur: ergo Prophetâ, qui inter homines maxime habet mentem elevatam, ad hoc perveniet ut mente conjungatur essentia divinæ, quæ videtur esse speculum æternitatis; et sic idem quod prius.

8. Præterea, si sint duo specula, quorum unum sit superius, et alterum inferius, et a speculo superiori resultent similitudines in inferiori; ille qui in inferiori speculo videt species, non dicitur in superiori videre, quamvis ejus visio quodammodo a speculo superiori derivetur. Sed a mente divina resultant rerum futurarum species in mente Prophetæ, sicut a speculo superiori in speculum inferius. Ergo ex hoc quod Prophetâ intuetur in sua mente species receptas a mente divina, non debet dici videre in mente divina, sed in propria mente. Sed mens propria non est speculum æternitatis, sed temporale. Ergo si Prophetæ non viderent nisi in mente propria, ut prius dictum est, non dicerentur videre in speculo æternitatis, sed in temporali, quamvis ab æterno derivetur.

9. Sed diceret, quod aliquis dicitur videre non solum in re illuminata per solem, sed etiam in sole ipso, in quantum per illuminationem solis videt. — Sed contra est quod in sole non resultant rerum visibilibus rationes, quod videtur ad rationem spe-

culi pertinere. Ergo videtur quod videre in sole non sic dicatur sicut videre in speculo.

10. Præterea, visio qua videtur Deus ut est objectum beatitudinis, est dignior quam illa qua videtur ut species rerum: quia illa facit beatum, ista non. Sed ad videndum Deum ut est beatitudinis objectum, homo existens in statu viæ potest elevari majori elevatione, qua scilicet mens abstrahitur omnino a sensibus, ut est in raptu. Ergo minori elevatione etiam sine raptu potest elevari mens Prophetæ ad videndum essentiam divinam, ut est species rerum; et sic Prophetâ potest videre in speculo æternitatis.

11. Præterea, plus distat essentia divina, prout in se consideratur, et prout est similitudo alterius rei, quam prout est similitudo alterius, et unius rei: quia plus distat Deus a creatura quam una creatura ab alia. Sed aliquis potest videre Deum ut est species unius creaturæ, sine hoc quod videat Deum ut est species alterius; alias oporteret quod omnes videntes Deum omnia cognoscerent. Ergo aliquis potest videre eum ut est species quarundam rerum, sine hoc quod videat essentiam ejus in se ipsa: ergo qui non videt Deum per essentiam, possunt videre in speculo æternitatis; quod maxime videtur Prophetis competere.

12. Præterea, Augustinus dicit, VI de Trinitate (cap. xii), quod quorundam mentes ita elevantur, ut in ipsa suprema rerum arce incommutabiles rationes inspiciant. Sed Prophetarum mentes videntur maxime elevatæ. Ergo videtur quod ea quæ Prophetæ vident, in ipsa rerum arce inspiciant, scilicet in divina essentia; et sic idem quod prius.

13. Præterea, iudicium non potest esse de aliquo nisi per id quod est eo superius, ut patet per Augustinum in lib. de vera Relig. (cap. xxxi). Sed ea de quibus Prophetæ iudicant, sunt rerum immortales veritates. Ergo non potest esse quod de eis iudicent per aliquod temporale et mortale, sed per immortale, quod est ipse Deus; et sic idem quod prius.

1. Sed contra est quod Luc., x, super illud, *Multi Reges et Prophetæ, dicit Glossa (ordin.): Prophetæ et iusti a longe gloriam Dei viderunt per speculum in ænigmatibus*. Sed qui videt in ipsa æterna præsentia Dei, non videt in ænigmatibus. Ergo Prophetæ non viderunt in ipsa præsentia divina, quam speculum æternitatis appellant.

2. Præterea, Gregorius dicit super Ezech. (in xi homil. secundæ partis): *Quandiu in hac mortali carne vivitur, nullus ita in contemplationis virtute proficit, ut in ipso incircumscripto luminis radio mentis oculis infigat. Neque enim omnipotens Deus jam in sua claritate conspicitur; sed quiddam sub illo speculatur anima, unde reflecta proficiat, et post ad visionis ejus gloriam pertingat. Sic namque Isaias Prophetâ cum se*

vidisse Dominum fateretur, dicens: Vidi Dominum sedentem, etc., *adjunxit*: et ea quæ sub ipso erant, etc., *quia, sicut dictum est, cum mens in contemplatione profecerit, non jam quod ipse est, sed quod sub ipso est contemplatur*. Ex quo patet quod Isaias et alii Prophetæ non viderunt in ipso speculo æterno.

3. Præterea, nullus malus potest in speculo æterno videre; quia dicitur Isa., xxvi, 10, secundum aliam litteram: *Tollatur impius, ne videat gloriam Dei*. Sed aliqui mali sunt Prophetæ. Ergo prophetica visio non est in speculo æterno.

4. Præterea, Prophetæ de rebus quas prophetice vident, habent distinctam cognitionem. Sed speculum æternum, cum sit penitus uniforme, non videtur esse tale ut in eo possit plurium rerum distincta cognitio accipi. Ergo prophetica visio non est in speculo æterno.

5. Præterea, non videtur aliquid in speculo quod est conjunctum visui, sed in speculo distante. Sed speculum æternitatis est menti Prophetæ conjunctum, cum ipse Deus sit in omnibus per essentiam. Ergo mens Prophetæ non potest in speculo æterno videre.

Respondeo dicendum, quod speculum, proprie loquendo, non invenitur nisi in rebus materialibus; sed in rebus spiritualibus per quandam transumptionem dicitur per similitudinem acceptam a speculo materiali; ut scilicet in rebus spiritualibus dicatur esse speculum id in quo alia representantur, sicut in speculo materiali apparent formæ rerum visibilium.

Sic ergo dicunt quidam, ipsam mentem divinam, in qua omnes rerum rationes refulcent, esse speculum quoddam; et dici æternitatis speculum ex hoc quod est æternum, quasi æternitatem habens. Dicunt igitur, quod istud speculum videri potest dupliciter. Vel per essentiam suam, secundum quod est beatitudinis objectum; et sic non videtur nisi a beatis, vel simpliciter, vel secundum quid, sicut in raptu: vel prout in eo resultant rerum similitudines; et sic proprie videtur ut speculum. Et hoc modo dicunt speculum æternitatis visum ab Angelis ante suam beatitudinem, et a Prophetis. Sed hæc opinio non videtur rationabilis, propter duo. Primo, quia ipsæ species rerum in mente divina resultantes non sunt aliud secundum rem ab ipsa essentia divina; sed hujusmodi species vel rationes distinguuntur in ipsa secundum diversos ejus respectus ad creaturas diversas. Cognoscere igitur divinam essentiam et species in ipsa resultantes, nihil est aliud quam cognoscere ipsam in se et relatum ad aliud. Prius est autem cognoscere aliquid in se quam prout est ad aliud comparatum; unde visio qua Deus videtur ut est rerum species, præsupponit illam qua videtur ut est in se essentia quædam, secundum quod est objectum beatitudinis. Unde impossibile est quod aliquis videat Deum, secundum quod est species rerum, et non videat eum, secundum quod est beatitudinis

objectum. Secundo, quia species alicujus rei invenitur in alio dupliciter: uno modo sicut præexistens ante rem cujus est species; alio modo sicut a re ipsa resultans. Illud igitur in quo apparent species rerum ut præexistentes ad rem, non potest proprie speculum dici, sed magis exemplar. Illud autem speculum potest dici in quo rerum similitudines a rebus ipsis resultant. Quia vero in Deo sunt species vel rationes rerum non resultantes a creaturis, nusquam invenitur dictum a Sanctis, quod Deus sit rerum speculum, sed magis quod ipsæ res creatæ sunt speculum Dei, prout dicitur I Corinth., xiii, 12: *Videmus nunc per speculum in ænigmatæ*; et sic etiam Filius dicitur esse speculum Patris, prout a Patre in ipso species Divinitatis recipitur, secundum quod habetur, Sap., vii, 26: *Speculum sine macula Dei majestatis et imago bonitatis illius*. Quod autem a Magistra dicitur, Prophetas in speculo æternitatis videre, non sic intelligendum est, quasi ipsum Deum æternum videant prout est speculum rerum; sed quia aliquid creatum intuentur, in quo ipsa æternitas Dei representatur; ut sic speculum æternitatis intelligatur non quod est æternum, sed quod est æternitatem representans. Ex hoc enim Deo competit futura certitudinaliter, ut præsentia, cognoscere, ut Boetius dicit (V de Consol., prosa iv et ult.), quia ejus intuitus æternitate mensuratur, quæ est tota simul; unde ejus aspectui subjacent omnia tempora, et quæ in eis geruntur. In quantum igitur ab isto divino aspectu resultat in mente Prophetæ futurorum scientia per lumen propheticum, et per species in quibus Propheta videt, ipsæ species simul cum lumine prophetico speculum æternitatis dicuntur, quia divinum intuitum representant, prout in æternitate futurorum eventus præsentialiter inspicit.

Concedendum est ergo, quod Prophetæ in speculo æternitatis vident, non ita quod speculum æternum videant, ut objectiones pro prima parte inductæ videbantur ostendere; unde ad eas per ordinem respondendum est.

Ad PRIMUM ergo dicendum, quod Prophetæ in libro præscientiæ dicuntur legere hac similitudine, quia ex ipso libro divinæ præscientiæ efficitur rerum futurorum notitia in mente Prophetæ, sicut ex lectione libri efficitur notitia rerum quæ scribuntur in libro, in mente legentis; non autem quantum ad hanc similitudinem quod Propheta ipsam Dei præscientiam videat, sicut legens in libro materiali videt librum materiale. Vel potest dici, quod sicut notitia quæ fit in mente Prophetæ, dicitur speculum æternitatis, idest æternitatem representans; ita potest dici liber præscientiæ quasi materialiter, quia in ea notitia Dei præscientia quantum ad aliqd describitur.

Ad SECUNDUM dicendum, quod quamvis omnis cognitio a divina præsentia derivetur, non tamen omnis cognitio representat eam, ut ratione æternitatis etiam futura presentialiter intuea-

tur; unde non potest dici quælibet scientia speculum æternitatis; sed in hoc privilegia ostenditur cognitio Prophetarum.

AD TERTIUM dicendum, quod rationes futurorum contingentium secundum immobilem veritatem originaliter sunt in mente divina, sed exinde effluunt in mente Prophetæ; et sic in revelatione accepta Prophetæ futura immobiliter cognoscere potest.

AD QUARTUM dicendum, quod forma recepta sequitur modum recipientis quantum ad aliquid, prout habet esse in subjecto; est enim in eo materialiter vel immaterialiter, multipliciter vel uniformiter, secundum exigentiam subjecti recipientis. Sed quantum ad aliquid forma recepta trahit subjectum recipiens ad modum suum; prout scilicet nobilitates quæ sunt de ratione formæ, communicantur subjecto recipienti; sic enim subjectum per formam perficitur et nobilitatur; et hoc modo per gloriam immortalitatis corpus corruptibile immortale efficitur; et similiter per irradiationem ab immobili veritate elevatur mens Prophetæ ad hoc quod mobilia immobiliter videat.

AD QUINTUM dicendum, quod quia futurorum notitia Deo est propria, ideo non potest accipi nisi a Deo; tamen non oportet quod ipsum Deum videat quicumque a Deo futura cognoscit.

AD SEXTUM dicendum, quod mens Prophetæ, secundum Philosophum, speculo intelligentiarum sive præscientiarum conjungitur, non quod ipsas intelligentias videat, sed quia ex ipsarum irradiatione, earum præscientiæ particeps fit.

AD SEPTIMUM dicendum, quod etiam secundum fidem finis humanæ vitæ est ut homo speculo altiori conjungatur; sed ad hunc finem pertingitur solum in patria, non in via.

AD OCTAVUM dicendum, quod speculum in quo videt Prophetæ, quamvis sit temporale, tamen est Dei æternam præscientiam representans; et secundum hoc in speculo æternitatis videt.

AD NONUM dicendum, quod quamvis sol non possit dici speculum rerum visibilium, tamen res visibiles quodammodo possunt dici speculum solis, in quantum in eis claritas solis refulget; et sic etiam notitia in mente effecta dicitur æternitatis speculum.

AD DECIMUM dicendum, quod perfectior est visio qua videtur Deus ut est species rerum, quam illa qua videtur ut est beatitudinis objectum; quia hæc illam præsupponit, et eam perfectiorem esse ostendit; perfectius enim videt causam qui in ea ejus effectus inspicere potest, quam qui solam essentiam causæ videt.

AD UNDECIMUM dicendum, quod relatio qua Deus refertur ad unam creaturam, non præsupponit relationem qua refertur ad alteram; sicut relatio qua refertur ad creaturam, præsupponit ipsam rei essentiam absolute; et sic ratio non sequitur.

AD DUODECIMUM dicendum, quod verbum Augustini non est referendum ad visionem Prophetarum, sed ad visionem san-

ctorum in patria, vel eorum qui in statu viæ vident secundum modum patriæ, ut Paulus in raptu.

AD DECIMUMTERTIUM dicendum, quod de immobili veritate futurorum Prophetæ judicant per veritatem increatam, non quia eam videant, sed quia ab ea illustrantur.

Rationes autem quæ sunt in contrarium, concedimus quantum ad hoc quod non videt ipsum Deum æternum, quamvis in speculo æternitatis videant, ut dictum est, in corp. art. Due tamen ultimæ rationes non recte concludunt; quia quamvis Deus sit omnino uniformis, tamen in eo rerum cognitio distincte accipi potest, prout ipse est ratio uniuscujusque. Similiter quamvis speculum a materialibus ad spiritualia transferatur, non tamen hæc translatio attenditur secundum omnes condiciones speculi materialis, ut quamlibet earum in speculo spirituali oporteat observare, sed solum secundum representationem.

ARTICULUS VII. — *Utrum in revelatione prophetica imprimantur divinitus in mente Prophetæ novæ rerum species, vel solum intellectuale lumen.* (II^a II^a, quæst. CLXXXIII. art. 2.)

Septimo queritur, utrum in revelatione prophetica imprimantur divinitus in mente Prophetæ novæ rerum species, vel solum intellectuale lumen; et videtur quod solum lumen sine speciebus. Quia, ut habetur in Glossa II Corinth., xiv (super illud, *Spiritus loquitur mysteria*), a sola visione intellectuali dicitur aliquis propheta. Sed visio intellectualis non est de rebus per rerum similitudines, sed per ipsas rerum essentias, ut ibidem dicitur. Ergo in visione prophetica nullæ species in mente Prophetæ sunt.

2. Præterea, intellectus abstrahit a materia et materialibus conditionibus. Si igitur in visione intellectuali quæ facit prophetiam, fiant aliquæ similitudines, illæ similitudines non erunt admixtæ materiæ vel conditionibus materialibus. Ergo per eas Prophetæ non poterit cognoscere particularia, sed universalia solum; quod est falsum.

3. Præterea, earum rerum de quibus fit Prophetæ revelatio, habent Prophetæ aliquas species in mente sua; sicut Hieremias, qui prophetabat combustionem Hierusalem, in anima sua habebat speciem civitatis illius a sensu acceptam; et similiter ignis comburentis, quam frequenter viderat. Si igitur aliæ species earundem rerum menti Prophetæ divinitus imprimantur, sequitur quod sint duæ formæ ejusdem rationis in eodem subjecto: quod est inconveniens.

4. Præterea, visio qua videtur divina essentia, est potior quam illa qua videtur quæcumque rerum species. Sed visio qua videtur essentia divina, non sufficit ad accipiendam cognitionem de rebus quibuscumque; alias videntes divinam essentiam omnia viderent. Ergo nec species quæcumque monti Pro-

phetæ imprimantur, poterunt Prophetam ducere in rerum cognitionem.

5. Præterea, illud quod quis potest propria virtute efficere, non oportet quod in Propheta divina operatione fiat. Sed quilibet potest rerum quarumlibet in mente sua species formare per virtutem imaginativam, quæ componit et dividit imagines a rebus acceptas. Ergo non oportet quod aliquæ rerum species in anima Prophetæ imprimantur.

6. Præterea, natura operatur breviori via qua potest; et multo magis Deus, qui ordinatus operatur. Sed brevior via est ut a speciebus quæ in anima Prophetæ sunt, ducatur in rerum aliqualem cognitionem, quam ex aliis speciebus de novo impressis. Ergo non videtur quod aliquæ species de novo imprimantur.

7. Præterea, dicit Glossa Hieronymi, Amos, 1: *Prophetae utuntur similitudinibus rerum in quibus conversati sunt.* Hoc autem non esset, si eorum visiones fierent per species de novo impressas. Ergo non imprimantur aliquæ species de novo in anima Prophetæ, sed solum lumen propheticum.

1. Sed contra, visus non determinatur ad aliquid determinatum visibile cognoscendum per lumen, sed per species visibiles; et similiter intellectus possibilis non determinatur ad intelligibilia cognoscenda per intellectus agentis, sed per species intelligibiles. Cum ergo cognitio Prophetæ determinetur ad quædam quæ prius non cognoscebat, videtur quod non sufficiat luminis infusio, nisi etiam species imprimantur.

2. Præterea, Dionysius dicit, 1 cap. cœl. Hier. (parum ante med.), quod *impossibile est nobis superlucere divinum radium nisi varietate sacrorum celaminum circumvelatum.* Velamina autem appellat figuras. Ergo Prophetæ non infunditur lumen intelligibile nisi figurativis speciebus.

3. Præterea, in omnibus Prophetis infusio luminis est uniformis. Sed non omnes Prophetæ uniformem cognitionem accipiunt; cum quidam de presenti, quidam de præterito, quidam de futuro prophetent, ut Glossa Gregorii dicit super principium Ezech. (homil. 1 in Ezech.). Ergo non solum lumen Prophetis infunditur, sed aliquæ species imprimuntur, quibus Prophetarum cognitiones distinguuntur.

4. Præterea, revelatio prophetica fit secundum locutionem interiorum ad Prophetam per Deum vel per Angelum factam; sicut patet omnium Prophetarum scripta intuenti. Sed locutio omnis fit per aliqua signa. Ergo revelatio prophetica fit per aliquas similitudines.

5. Præterea, visio imaginaria et intellectualis sunt excellentiores corporali. Sed quando fit visio corporalis supernaturaliter, tunc nova species corporalis visidentis oculis exhibetur, sicut patet de manu scribentis in pariete ostensa Balthassari, Daniel., v. Ergo multo amplius oportet quod in visione imaginaria et intel-

lectuali supernaturaliter factis novæ species imprimantur.

Respondeo dicendum, quod prophetia est quædam supernaturalis cognitio. Ad cognitionem autem duo requiruntur; scilicet acceptio cognitorum, et iudicium de acceptis; ut supra dictum est. Quandoque igitur cognitio est supernaturalis secundum acceptionem tantum, quandoque secundum iudicium tantum; quandoque secundum utrumque. Si autem sit secundum acceptionem tantum supernaturalis, non dicitur ex hoc aliquis Propheta; sicut Pharaon non est dicens Propheta, qui supernaturaliter accepit futuræ fertilitatis et sterilitatis iudicium, sub boum et spicarum figuris. Si vero habeat supernaturale iudicium, vel simul iudicium et acceptionem, ex hoc dicitur esse Propheta. Acceptio autem supernaturalis non potest esse nisi secundum tria genera visionis: scilicet secundum visionem corporalem, quando aliqua corporalibus oculis divinitus demonstrantur, ut manus scribentis Balthassari; et secundum imaginariam visionem, quando divinitus aliquæ rerum figuræ Prophetis ostenduntur, ut olla succensa Hieremæ, et equi et montes Zachariæ; et secundum intellectuale, quando aliqua intellectu ostenduntur supra naturalem facultatem. Cum autem intellectus humanus sit in potentia naturali ad omnes formas intelligibiles sensibilibus rerum, non erit supernaturalis acceptio, quæcumque species intelligibiles in intellectu fiant, sicut erit supernaturalis acceptio in visione corporali quando inspiciuntur res quæ non sunt secundum naturam formatæ, sed solummodo divinitus ad aliquid ostendendum; et sicut erit supernaturalis acceptio in visione imaginaria, quando videntur aliquæ similitudines non a sensibus acceptæ, sed per aliquam vim animæ formatæ. Sed tunc solum intellectus supernaturaliter accipit, quando videt ipsas substantias intelligibiles per essentiam suam, utpote Deum et Angelos; ad quod pertingere non potest secundum virtutem naturæ suæ. Inter has autem tres supernaturales acceptiones hæc ultima excedit modum prophetiæ; unde dicitur Num., xii, 6: *Si quis fuerit inter vos Propheta Domini, in somnio aut visione loquar ad eum. At non talis servus meus Moyses, qui palam, et non per figuras et enigmata, videt Deum.* Videre autem Deum in essentia sua, sicut videtur in raptu, vel sicut videtur a beatis; aut videre alias substantias intelligibiles per essentiam suam, modum prophetiæ visionis excedit. Sed prima supernaturalis acceptio, quæ est secundum corporalem visionem, est infra propheticam acceptionem; quia per hanc acceptionem non præfertur Propheta aliis quibuscumque; cum speciem divinitus formatam ad videndum, omnes æqualiter videre possint. Supernaturalis ergo acceptio quæ est propria Prophetæ, est acceptio imaginariæ visionis. Sic ergo omnis Propheta vel habet tantum iudicium supernaturale de his quæ ab alio videntur, sicut Joseph de visis a Pharaone; vel habet acceptionem simul cum

judicio secundum imaginariam visionem. Judicium igitur supernaturalae Prophetae datur secundum lumen ei infusum, ex quo intellectus roboratur ad judicandum; et quantum ad hoc nullae species praexistunt: sed quantum ad acceptionem requiritur nova formatio specierum, sive ut flant in mente species quae prius non fuerunt, utpote si alicui caeco nato imprimerentur species colorum; sive ut species praexistentes ordinentur et componantur divinitus tali modo qui competat significationi rerum quae debent Prophetae ostendi. Et per hunc modum concedendum est, quod Prophetae revelatio non solum sit secundum lumen, sed secundum species; quandoque vero secundum lumen tantum.

Ad PRIMUM ergo dicendum, quod quamvis Propheta non datur nisi qui habet intellectualem visionem, non tamen sola visio intellectualis ad prophetiam pertinet, sed imaginaria, in qua species formari possunt convenientes etiam ad singularium representationem.

Unde patet solutio ad SECUNDUM.

Ad TERTIUM dicendum, quod illarum rerum quas Propheta vidit, non oportet ut ei denuo species infundantur; sed ex speciebus reservatis in thesauro virtutis imaginativae fiat quaedam aggregatio ordinata, conveniens designationi rei prophetandae.

Ad QUARTUM dicendum, quod divina essentia, quantum in se est, expressius representat res quaslibet quam quaelibet species vel figura; sed ex hoc quod aspectus intuitus vincitur ab eminentia illius essentiae, contingit quod essentiam videns non omnia videt quae representant. Species vero in imaginatione impressae, sunt nobis proportionatae, unde ex eis in rerum cognitionem possumus pervenire.

Ad QUINTUM dicendum, quod sicut in eo qui ex signis scientiam accipit, signorum cognitio est via duccens ad res ipsas; ita et converso in eo qui significat aliquid, cognitio rei significandae praesupponitur ad formationem signorum; non enim potest aliquid rei quam ignorat, congrua signa adhibere. Quamvis igitur homo quilibet possit quaslibet imagines formare naturali virtute; tamen quod figurae formentur convenienter rei significandae, non potest fieri nisi ab eo qui rerum illarum cognitionem habet; et secundum hoc formatio imaginariae visionis in Propheta supernaturalis existit.

Ad SEXTUM dicendum, quod species illae quae praexistunt in vi imaginativa Prophetae, prout ibi existunt, non sufficiunt ad significationem rerum futurarum; et ideo oportet quod divinitus aliter transformentur.

Ad SEPTIMUM dicendum, quod species praexistentes in imaginatione Prophetae sunt quasi elementa illius visionis imaginariae, quae divinitus ostenduntur, cum ex eis quodammodo

componatur; et exinde contingit quod Propheta utitur similitudinibus rerum in quibus conversatur.

Sed quia non semper per aliquas species fit revelatio prophetica, ut dictum est, in corp. artic.; ideo ad rationes in contrarium adductas respondere oportet.

Ad PRIMUM dicendum, quod si in Propheta non determinetur cognitio ad aliquid per intellectuale lumen, quando ei datur solummodo supernaturalae iudicium, determinatur tamen per species ab alio visas; sicut cognitio Joseph, per species visas a Pharaone, non per species visas a se ipso supernaturaliter.

Ad SECUNDUM dicendum, quod divini luminis radius superlucet Prophetae semper quidem velatus figuris, non ita quod semper species infundatur, sed quia radius praedictus speciebus existentibus admiscetur.

Ad TERTIUM dicendum, quod Prophetarum revelatio distinguitur ex parte luminis intellectualis, quod quidam plenius aliis percipiunt; et ex parte specierum, quae vel praexistunt, vel de novo accipiuntur ab ipso Propheta, aut ab alio.

Ad QUARTUM dicendum, quod, sicut dicit Gregorius in II Moral. (cap v a med.), Deus ad Angelos loquitur eo ipso quod cordibus eorum occulta sua iudicia ostendit; et similiter subiungit, quod animabus sanctis loquitur, in quantum eis certitudinem infundit. Sic ergo locutio qua Deus Prophetis locutus esse dicitur in Scripturis, non solum attenditur quantum ad species rerum impressas, sed etiam quantum ad lumen inditum, quo mens prophetae de aliquo certificatur.

Ad QUINTUM dicendum, quod ex hoc ipso quod visio intellectualis et imaginaria dignior est corporali, secundum eos cognoscimus non solum praesentia, sed absentia, cum visione corporali solummodo praesentia cernantur; et ideo in imaginatione et intellectu reservantur species rerum, non autem in sensu. Ad hoc ergo quod visio corporalis sit supernaturalis, semper oportet quod formentur novae species corporales; non autem hoc requiritur ad hoc quod visio imaginaria vel intellectualis sit supernaturalis.

ARTICULUS VIII. — *Utrum omnis prophetica revelatio fiat Angelo mediante.* (II^a II^a, quaest. CLXXIII, art. 2.)

Octavo quaeritur, utrum omnis revelatio prophetica fiat Angelo mediante; et videtur quod non. Quia, ut dicit Augustinus, VI de Trin. (epist. CXLVII al. CXII), quorundam mentes ita eleventur, ut non per Angelum, sed in ipsa summa rerum arce incommutabiles videant rationes. Hoc autem maxime videtur competere Prophetis. Ergo revelatio eorum non fit Angelo mediante.

2. Praeterea, dona Spiritus sancti immediate sunt a Deo, et habitus infusi. Sed prophetia est donum Spiritus sancti, ut

patet I Cor., XIII; est etiam quoddam lumen infusum. Ergo est a Deo sine Angelo mediante.

3. Præterea, prophetia quæ ex virtute creata procedit, est prophetia naturalis, ut supra, art. 3 hujus quæst., dictum est. Sed Angelus est creatura quadam. Ergo prophetia quæ non est naturalis, sed Spiritus sancti donum, non perficitur Angelo mediante.

4. Præterea, prophetia perficitur secundum infusionem luminis, et impressionem specierum. Sed neutrum horum videtur posse fieri per Angelum; quia vel esset creator luminis, vel speciei; cum hæc non possint fieri nisi ex nihilo. Ergo visio prophetica non fit Angelo mediante.

5. Præterea, in definitione prophetiæ dicitur quod prophetia est divina revelatio vel inspiratio. Si autem Angelo mediante, diceretur esse angelica, non divina. Ergo non fit median-
tibus Angelis.

Præterea, Sapient., VII, 27, dicitur, quod divina sapientia per rationes in animas sanctas se transfert, et amicos Dei et Prophetas constituit. Ergo ab ipso Deo immediate aliquis Propheta constituitur, non per Angelum.

Sed contra est quod Moyses aliis Prophetis excellentior fuisse videtur, ut patet Num., XI, et Deuter., ult. Sed Moysi facta est divinitus revelatio median-
tibus Angelis; unde dicitur Galat., III, 19, quod *lex ordinata est per Angelos in manu Mediatoris*; et Act., VII, 33, de Moysse: *Hic est qui fuit in Ecclesia in solitudine cum Angelo, qui loquebatur et in monte Sinai, et cum patribus nostris*. Ergo multo fortius omnes alii Prophete mediante Angelo revelationem acceperunt.

Præterea, Dionysius dicit, IV cap. cœl. Hierar. (parum ante med.), quod *divinas visiones gloriosius patres nostri adepti sunt per medias celestes virtutes*.

Præterea, Augustinus dicit in lib. de Trinit. (III, cap. XI et XII) quod omnes apparitiones patribus factæ in veteri testamento, fuerunt per Angelos administratæ.

Respondeo dicendum, quod in revelatione prophetica duo concurrunt; scilicet mentis illustratio, et formatio specierum in imaginativa virtute. Ipsum ergo propheticum lumen, quo mens Prophete illustratur, a Deo originaliter procedit; sed tamen ad ejus congruam susceptionem mens humana angelico lumine confortatur, et quodammodo præparatur. Cum enim lumen divinum sit simplicissimum et universalissimum in virtute, non est proportionatum ad hoc quod ab anima humana in statu viæ percipiatur, nisi quodammodo contrahatur et specificetur per conjunctionem ad lumen angelicum, quod est magis contractum, et humanæ menti magis proportionatum. Sed ipsa formatio specierum in imaginativa virtute proprie Angelis est attribuenda, eo quod tota corporalis creatura administratur per

creaturam spiritualem, ut Augustinus probat in III de Trinit. (cap. IV). Vis autem imaginativa utitur organo corporali; unde specierum formatio in ipsa ad ministerium proprie pertinet Angelorum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod, sicut supra dictum est, verbum illud Augustini referendum est ad visionem patriæ, vel ad visionem raptus, non ad visionem propheticam.

AD SECUNDUM dicendum, quod prophetia inter dona Spiritus sancti computatur ratione luminis prophetici; quod quidem a Deo infunditur immediate, quamvis ad ejus congruam receptionem cooperetur ministerium Angelorum.

AD TERTIUM dicendum, quod illud quod fit a creatura propria virtute, est quodammodo naturale; sed quod fit a creatura non propria virtute, sed in quantum est mota a Deo, vel ut quoddam divinæ operationis instrumentum, est supernaturale; unde prophetia, quæ habet ortum ab Angelo secundum naturalem Angeli cognitionem, est prophetia naturalis; sed illa quæ habet ortum ab Angelo, secundum quod Angelus revelationem a Deo accipit, est supernaturalis.

AD QUARTUM dicendum, quod Angelus neque lumen in intellectu humano creat, neque species in vi imaginativa; sed operatione Angeli lumen naturale in intellectu humano divinitus confortatur, et secundum hoc hominem Angelus illuminare dicitur; ex hoc etiam quod Angelus habet potestatem commovere organum phantasie, potest visionem imaginativam formare, secundum quod competit Prophete.

AD QUINTUM dicendum, quod actio non attribuitur instrumento, sed principali agenti; sicut scammum non dicitur effectus serræ, sed carpentarii; et similiter cum Angelus non sit causa revelationis prophetiæ nisi sicut instrumentum divinum per revelationem a Deo perceptam, prophetia non debet dici revelatio (1) angelica, sed divina.

AD SEXTUM dicendum, quod sapientia divina in animam se transferens, aliquos effectus facit non mediante ministerio Angelorum, sicut gratiæ infusionem, per quam quis amicus Dei constituitur. Nihil autem prohibet quin quosdam alios effectus faciat prædicto ministerio mediante; et sic in animas sanctas se transferens, Propheta constituitur Angelo mediante.

ARTICULUS IX. — *Utrum quando Propheta a spiritu prophetiæ tangitur, a sensibus alienetur.* (II^a II^a, quæst. CLXXIII, art. 3.)

Nono quaeritur, utrum semper quando Propheta a spiritu prophetiæ tangitur, a sensibus alienetur; et videtur quod sic. Quia dicitur Num., XII, 6: *Si quis fuerit inter eos Propheta Domini, in somnio et visione loquar ad eum*. Sed, ut dicit Glossa in principio Psalterii (super prologum Hieron. Psalterii præfixum),

(1) *Id.* revelatione.

tunc fit propheta per somnia et visiones quando fit per ea quæ videntur dici vel fieri. Cum autem apparent ea quæ videntur dici vel fieri, et non dicuntur vel fiunt, homo est a sensibus abstractus. Ergo visio prophetiæ semper est in Propheta a sensu abstracto.

2. Præterea, quando una virtus multum intenditur in sua operatione, oportet aliam a sua operatione abstrahi. Sed in visione prophetiæ interiores vires in suis operationibus intenduntur, scilicet intellectus et imaginatio, cum hoc sit perfectissimum ad quod pervenire possint secundum statum viæ. Ergo in visione prophetica semper Propheta ab operatione exteriorum virium abstrahitur.

3. Præterea, intellectualis visio est nobilior quam imaginaria, et hæc quæ corporalis. Sed permixtio ignobilioris detrahit aliquid de perfectione nobilioris. Ergo visio intellectualis et imaginaria, quando visioni corporali non permiscetur, sunt perfectiores. Cum igitur in prophetica visione ad summam perfectionem perveniant secundum statum viæ, videtur quod tunc nullo modo corporali visioni permisceantur, ut scilicet Propheta cum eis simul corporali visione utatur.

4. Præterea, plus distat sensus ab intellectu et imaginatione quam ratio inferior a superiori. Sed consideratio superioris rationis, qua intenditur æternis contemplandis, abstrahit hominem a consideratione inferioris rationis, qua homo temporalibus inhaeret. Ergo multo fortius visio intellectualis et imaginaria prophetiæ abstrahunt a visione corporali.

5. Præterea, una et eadem vis non potest pluribus intendere. Sed quando aliquis sensibus corporalibus utitur, ejus intellectus et imaginatio illis rebus intendit quæ corporaliter videntur. Ergo simul cum hoc non potest intendere illis quæ apparent absque sensibus corporis in prophetica visione.

1. Sed contra est quod dicitur I Cor., xiv. 32: *Spiritus Prophetarum Prophetis subjecti sunt.* Hoc autem non esset, si Propheta esset a sensibus alienatus; quia sic non esset sui ipsius compos. Ergo propheta non fit in homine alienato a sensibus.

2. Præterea, per (1) visionem prophetiæ accipitur certa cognitio de rebus sine errore. Sed in his qui sunt abstracti a sensibus, vel in somnio, vel quocumque alio modo, est cognitio permixta errori, et incerta; quia similitudinibus rerum inhaerent quasi rebus ipsis, ut Augustinus dicit, XII super Gen. ad litteram (cap. xiv). Ergo propheta non fit cum alienatione a sensu.

3. Præterea, si hoc ponatur, videtur sequi error Montani, qui dixit Prophetas quasi abreptitios esse locutos, quid dicerent nescientes.

(1) *Al. supra.*

4. Præterea, propheta, ut dicitur in Glossa in principio Psalter (ut sup.), quandoque fit per facta; sicut per arcam Noe significatur Ecclesia; quandoque per dicta, sicut ea quæ Angeli dixerunt Abraham. Sed constat quod Noe arcam constituens, et Abraham Angelis colloquens et eis serviens, non erant a sensibus abstracti. Ergo propheta non fit per abstractionem a sensibus semper.

Respondeo dicendum, quod propheta habet duos actus: unum principalem, scilicet visionem; alium secundarium, scilicet denuntiationem. Denuntiatio autem fit a Propheta vel verbis, vel etiam factis; sicut patet Hierem., xiii, quod iumbare suum posuit juxta fluvium ad putrescendum. Utrolibet autem modo denuntiatio prophetica fiat, semper fit ab homine non abstracto a sensibus, quia hujusmodi denuntiatio per signa quedam sensibilia fit. Unde Prophetam denuntiantem oportet sensibus uti ad hoc quod ejus denuntiatio sit perfecta; alias denuntiaret quasi arreptus. Sed quantum ad visionem prophetiæ duo concurrunt, ut ex dictis patet, art. 7; scilicet iudicium, et acceptio propria prophetiæ. Quando igitur Propheta inspiratur divinitus, ut sit tantum iudicium ejus supernaturaliter, et non acceptio, tunc talis inspiratio abstractionem a sensibus non requirit; quia iudicium intellectus naturaliter est perfectius in utente sensibus quam in non utente. Acceptio autem supernaturalis propria Prophetae, est secundum imaginariam visionem, ad quam visionem inspiciendam rapitur vis humana ab aliquo spiritu, et a sensibus abstrahitur, ut Augustinus dicit, XII super Genes. ad litteram (cap. ix). Cujus ratio est, quia imaginaria, dum quis utitur sensibus, principaliter est intenta his quæ per sensus accipiuntur; unde non potest esse quod intentio ejus principaliter transferatur ad ea quæ aliunde accipiuntur, nisi quando homo est a sensu abstractus. Unde quocumque fit propheta secundum imaginariam visionem, oportet a sensibus abstractum esse Prophetam. Sed hæc abstractio dupliciter contingit: uno modo ex causa animali; alio modo ex causa naturali. A causa quidem naturali quando exteriores sensus stupescunt vel propter ægritudinem, vel propter vapores somnii ad cerebrum ascendentes, ex quibus contingit organum tactus immobilitari. Ex causa vero animali, sicut quando homo ex nimia attentione ad intellectualia vel imaginabilia omnino a sensibus exterioribus abstrahitur. Nunquam autem fit in Propheta abstractio a sensibus corporalibus per ægritudinem, sicut fit in epilepticis vel furiosis; sed solummodo per causam naturalem ordinatam, scilicet per somnium. Et ideo propheta quæ fit cum visione imaginaria, semper fit vel in somnio, quando scilicet est abstractio a sensibus per causam naturalem ordinatam, vel in visione, quando fit abstractio a causa animali. In hoc tamen differt Propheta in sua abstractione a sensibus, sive abstra-

hatur per somnium, sive per visionem, ab omnibus aliis qui abstrahunt a sensibus, quod mens Prophetæ illustratur de his quæ in visione imaginaria videntur, quando cognoscit ea non esse res, sed æqualiter rerum similitudines, de quibus certum iudicium habet per lumen mentis. Sic igitur patet quod Prophetæ inspiratio quandoque fit cum abstractione a sensibus, quandoque non: unde ad utrasque rationes est respondendum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in verbis illis Dominus intendit ostendere præeminentiam Moysi ad alios Prophetas quantum ad acceptionem supernaturalem, quia scilicet Moyses supernaturaliter ad hoc promotus est ut ipsam Dei essentiam in se ipsa videret; sed omnia quæ Prophetæ acceperunt, non acceperunt nisi in similitudinibus somnii vel visionis. Sed tamen iudicium Prophetæ non est per similitudines aliquas somnii et visionis; unde iudicium prophetiæ fit sine abstractione a sensibus.

AD SECUNDUM dicendum, quod quando vis interior intenditur in visione sui objecti, abstrahitur, si sit perfecta attentio, ab exteriori visione. Sed quantumcumque sit perfectum iudicium interioris virtutis, non abstrahit ab operatione exteriori, quia ad interiorem virtutem pertinet de exteriori iudicare; unde iudicium superioris in idem ordinatur cum operatione exteriori; et ideo non mutuo se impediunt.

AD TERTIUM dicendum, quod ratio illa procedit de intellectuali visione et imaginaria, secundum acceptionem, et non secundum iudicium, ut dictum est, in corp. art.

AD QUARTUM dicendum, quod ex hoc ipso potentie animæ mutuo se in suis operationibus impediunt, quod in una essentia animæ sunt fundate; unde quanto aliquæ vires animæ sunt sibi magis propinquæ, tanto magis natæ sunt se impedire, si ad diversa ferantur; unde ratio non sequitur.

AD QUINTUM dicendum, quod ratio illa procedit quantum ad acceptionem supernaturalem virtutis imaginativæ vel intellectualis; et non quantum ad iudicium.

AD PRIMUM autem in contrarium dicendum, quod Apostolus loquitur quantum ad prophetiæ denuntiationem, quia suo arbitrio subjacet denuntiare de quibus inspiratur; non autem quantum ad revelationem, quia ipse Prophetæ spiritui subicitur; non enim fit revelatio secundum arbitrium Prophetæ, sed secundum arbitrium spiritus revelantis.

AD SECUNDUM dicendum, quod hoc est ex lumine prophetiæ quod mens Prophetæ sic illustratur ut etiam in ipsa abstractione a sensibus verum iudicium habeat de his quæ videt in somnio vel visione.

AD TERTIUM dicendum, quod error Montani fuit in duobus. Primo quia subtrahebat Prophetis lumen mentis, quo de visis verum iudicium haberent. Secundo quod in ipsa denuntiatione

eos a sensibus abstractos dicebat, sicut in furiosis contingit, vel in his qui loquuntur in dormiendo. Hoc autem non sequitur ex positione prædicta.

AD QUARTUM dicendum, quod hoc quod prophetia dicitur fieri per dicta vel facta, referendum est ad denuntiationem prophetiæ magis quam ad propheticam visionem.

ARTICULUS X. — *Utrum prophetia convenienter dividatur in prophetiam prædestinationis, præscientiæ, et conminationis.* (II^a II^a part., quæst. LXXXIV, art. 1.)

Decimo queritur, utrum prophetia convenienter (1) dividatur in prophetiam prædestinationis, præscientiæ, et conminationis; et videtur quod non. Quia Glossa in principio Psalterii (super prologum Hieron. Psalterio præfixum) dividit prophetiam, dicens quod alia est secundum præscientiam quam necesse est omnibus modis impleri secundum tenorem verborum, ut est illa: *Ecce virgo concipiet*; alia secundum conminationem, ut: *Adhuc quadraginta dies, et Ninive subvertetur*; quæ non secundum verborum superficiem, sed tacite intelligentiæ significatione completur. Ergo videtur superfluere tertium membrum, quod Hieronymus apponit (ibidem, et in Glossa ordin. Matth., 1), scilicet de prophetia secundum prædestinationem.

2. Præterea, illud quod sequitur omnem prophetiam non debet poni ut membrum dividens prophetiam. Sed omnem prophetiam consequitur esse secundum præscientiam divinam: quia, ut Glossa dicit, Isa., XXXVIII (super illud: *Dispone domui tue*, ex Greg.), Prophetæ in libro præscientiæ legunt. Ergo prophetia secundum præscientiam non debet poni membrum dividens prophetiam.

3. Præterea, cum præscientia sit superius ad prædestinationem, quasi in ejus definitione posita, non potest præscientia contra prædestinationem dividi, nisi quantum ad ea in quibus præscientia prædestinationem excedit. Sed præscientia excedit (2) prædestinationem in malis: quia de eis est præscientia, et non prædestinatio; de bonis vero prædestinatio et præscientia. Ergo cum dicitur quod prophetia alia est secundum prædestinationem, alia secundum præscientiam, hoc est dictum, alia est de bonis, alia de malis. Sed bona et mala indifferenter ex libero arbitrio dependent. Ergo nulla differentia est quam assignat Hieronymus inter has duas prophetias, dicens (in Glossa ordin. super illud Matth., 1: *Ecce virgo concipiet*), *prophetiam vero secundum præscientiam, cui nostrum admiscetur arbitrium.*

4. Præterea, prædestinatio, ut dicit Augustinus, est de bonis

(1) *Al.* communiter. — (2) *Al.* excludit.

salutaribus. Sed inter bona salutaria nostra merita computantur, quæ ex libero arbitrio dependent. Ergo prophetiæ secundum prædestinationem nostrum admisceatur arbitrium; et sic Hieronymus male distinguit.

5. Præterea, in propheta non possunt considerari nisi tria: scilicet a quo est, in quo est, et de quo est. Sed penes illud a quo est, non distinguitur; quia omnis propheta est ab uno principio, scilicet Spiritu sancto: nec iterum penes id in quo est, quia prophetiæ subjectum est humanus spiritus; ea autem de quibus est propheta, non sunt nisi bona vel mala. Ergo propheta non debet dividi nisi divisione bimembri.

6. Præterea, Hieronymus dicit, quod illa propheta: *Ecce virgo concipiet*, est secundum prædestinationem. Sed ad impletionem prophetiæ liberum arbitrium se immiscuit in Virginis assensu. Ergo propheta secundum prædestinationem habet liberum arbitrium admixtum; et sic non differt a propheta quæ est secundum præscientiam.

7. Præterea, omnis enuntiatio de futuro quod nescitur esse futurum, vel est falsa, vel saltem dubia annuntiandi. Sed per prophetiam comminationis prædicitur aliquid esse futurum utpote destructionem alicujus civitatis. Cum ergo hæc denuntiatio non sit falsa, nec dubia, quia in Spiritu sanctum, qui est prophetiæ auctor, nec falsitas nec dubitatio cadit; oportet hoc futurum, esse ad minus a Spiritu sancto præscitum. Ergo propheta secundum comminationem non distinguitur a propheta secundum præscientiam.

8. Præterea, cum aliqua prædicitur secundum prophetiam comminationis; aut illa prædictio est intelligenda sine conditione, aut sub conditione. Si sub conditione, hoc non dicitur competere prophetiæ quæ in quadam supernaturali cognitione consistit: futura enim præcognoscere quibusdam conditionibus stantibus, etiam naturalis ratio potest. Ergo oportet ut sine conditione intelligatur. Aut igitur propheta est falsa, aut eveniet quod prædicitur; et sic oportet a Deo esse præscitum. Ergo propheta comminationis non debet distingui contra prophetiam præscientiæ.

9. Præterea, Hierem., xvii, similis regula ponitur de divinis comminationibus et promissionibus adimplendis: quia scilicet comminationes revocantur, quando gens contra quam est facta comminatio, penitentiam agit a malis: similiter promissio deficit, quando gens cui facta est, justitiam derelinquit. Ergo, sicut ponit prophetiam comminationis quoddam membrum prophetiæ, ita debet ponere quartum membrum prophetiam promissionis.

10. Præterea, Isa., xxxviii, 1, Isaias propheticè dixit ad Ezechiam: *Dispone domui tue, quia morieris*. Hæc autem propheta non est secundum prædestinationem, quia illam necesse est impleri omnibus modis sine nostro arbitrio: nec iterum se-

cundum præscientiam, quia hoc futurum Deus non præsciebat, alias præscientiæ subesset falsum: nec iterum secundum comminationem, quia sine conditione prædicebatur futurum. Ergo oportet esse aliquod quartum genus prophetiæ.

11. Sed dices, quod hoc prædicebatur esse futurum secundum causas inferiores, et sic erat propheta comminationis. — Sed contra, causæ inferiores mortis hominis egrotantis, possunt homini esse notæ secundum artem medicinæ. Si igitur hoc non prædixit Isaias futurum nisi secundum causas inferiores; vel non propheticè prædixit, vel prophetica prædictio non differt a medici prædictione, quod falsum est.

12. Præterea, omnis propheta est derebus, vel intuendo causas superiores, vel intuendo inferiores. Si ergo prædicta propheta intelligitur conditionalis, quia est secundum aliquas causas, scilicet inferiores: pari ratione omnis propheta conditionalis est; et sic omnis propheta erit ejusdem rationis cum comminatoria.

13. Præterea, propheta comminationis quamvis non impletur secundum superficiem verborum, impletur tamen tacitæ intelligentiæ significatione, ut Cassiodorus dicit (in prologo super Psal., et refertur in Glossa ordin. præfixa Psalterio): sicut quod dictum est per Jonam, *Ninive subvertetur*, impletum est, secundum Augustinum in lib. de Civitate Dei (XXI, cap. xxiv, a med.): quia *quævis Ninive steterit in manibus, corruit tamen in pravis moribus*. Sed hoc etiam invenitur in propheta prædestinationis et præscientiæ, quod non impletur secundum exteriorem verborum superficiem, sed secundum spiritualem sensum: sicut quod dictum est Isa., lvi, 2: *Fundabo Hierusalem*, et Daniel., ii, 45: *Lapis abscissus de monte sine manibus confregit statuum*; et multa alia hujusmodi. Ergo propheta comminationis non debet distingui contra prophetiam præscientiæ et prædestinationis.

14. Præterea, si alicui demonstrentur aliquæ futurorum similitudines, non dicitur Propheta, nisi intelligat ea quæ per illas significantur; sicut Pharaon non est dictus Propheta, qui spicas et boves vidit: *intelligentia enim opus est in visione*, ut dicitur Daniel., x, 4. Sed illi per quos comminationes divinæ fiunt, intelligunt tantum hoc quod proponunt secundum verborum superficiem; non autem illuminantur de his quæ per illa significantur; sicut patet de Jona, qui intellexit Ninive materialiter subvertendam; unde ea non subversa, sed correctæ, doluit, quasi sua propheta non esset impleta. Ergo Propheta ex hoc dici non debuit; et sic comminatio nec debet poni prophetiæ species; unde videtur prædicta distinctio nulla esse.

Sed contrarium apparet ex Glossa (ord.), quæ habetur super illud Matth., i: *Ecce virgo concipiet*; ubi prædicta divisio ponitur et explanatur.

Respondeo dicendum, quod prophetia a divina præscientia derivatur, ut supra dictum est. Sciendum est autem, quod Deus alio modo præscit futura ab aliis qui futura præcognoscunt. Circa futurorum enim cognitionem duo est considerare; scilicet ipsum ordinem causarum ad futuros effectus; et exitum sive executionem hujus ordinis in hoc quod effectus actu procedunt ex suis causis. Quaecumque igitur virtus creata aliquam cognitionem habet de futuris, sua cognitio non fertur nisi ad ordinem causarum; sicut medicus secundum hoc dicitur futuram mortem præscire, inquantum scit naturalia principia esse ordinata ad defectum mortis; et eodem modo astrologus dicitur præcognoscere futuras pluvias aut ventos. Unde, si sint tales causæ quorum effectus impediri possunt, non semper evenit quod sic præscitur esse futurum. Sed Deus non solum cognoscit futura ratione ordinis causarum: sed etiam quantum ad ipsum exitum, vel executionem ordinis. Cujus ratio est, quia ejus intuitus æternitate mensuratur, quæ omnia tempora in uno nunc indivisibili comprehendit; unde uno simplici intuitu videt et ad quid causæ sunt ordinate, et qualiter ordo ille impleatur. Hoc autem creaturæ est impossibile, cujus intuitus limitatur ad aliquod tempus determinatum; unde cognoscit illa quæ sunt illo tempore; futura vero in tempore quando adhuc sunt futura, non sunt nisi in ordine suarum causarum; unde sic solummodo a nobis præcognosci possunt: ut recte considerantibus appareat, in hoc quod futura præscire dicimur, etiam magis præsentium quam futurorum scientiam habere; et sic remaneat solius Dei proprium vere scire futura. Quandoque igitur a divina præscientia derivatur prophetia ratione ordinis causarum; quandoque vero ratione executionis vel impletionis illius ordinis. Cum ergo fit prophetia revelatio solummodo de ordine causarum, dicitur prophetia comminationis; tunc enim nihil aliud Prophetæ revelatur nisi quod secundum ea quæ nunc sunt, talis ad hoc vel illud est ordinatus. Impletio vero ordinis causarum fit dupliciter. Quandoque quidem ex sola operatione divinæ virtutis, ut suscitatio Lazari, et conceptio Christi, et hujusmodi; et secundum hoc est prophetia prædestinationis; quia, ut dicit Damascenus (lib. II orth. Fidei, capit. III), ea quæ Deus prædestinat, non sunt in nobis; unde et prædestinatio quasi quædam Dei præparatio dicitur. Hoc autem aliquis præparat quod facturus est ipse, non quod alius. Quædam vero expletur operatione causarum allarum sive naturalium sive voluntariarum; et hæc, inquantum per alias causas complentur, non sunt prædestinata, sunt tamen præscita; unde horum dicitur esse prophetia secundum præscientiam. Quia tamen præscientia propter homines fit; circa ea quæ per homines fiunt libero arbitrio, præcipue prophetia præscientiæ consistit. Unde, prætermisiss aliis causis creatis, Hieronymus (in Glos. ord. super illud Math., I: *Ecce virgo concipiet*)

prophetiam præscientiæ notificans, de solo libero arbitrio mentionem facit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ista trimembris divisio quam Hieronymus ponit reducitur ad bimbrem, ut dictum est; quia quædam respicit ordinem causarum, quædam autem exitum ordinis; et in hac divisione Cassiodorus stetit; Hieronymus vero alterum membrorum subdivisit; et ita Cassiodorus duo membra divisionis posuit; Hieronymus autem tria. Præscientiam etiam Cassiodorus accepit secundum sui communitatem: est enim de omnibus existentibus, sive virtute creata, sive increata fiant; sed Hieronymus accepit præscientiam secundum quamdam restrictionem, prout est de illis tantum de quibus non est prædestinatio, per se loquendo, scilicet de his quæ virtute creata proveniunt.

AD SECUNDUM dicendum, quod omnis prophetia divinam præscientiam habet quasi radicem. Sed cum in divina præscientia sit cognitio ordinis et eventus, quædam prophetia derivatur ex una parte, quædam ex alia. Præscientia vero Dei, secundum hoc proprie præscientiæ nomen habet, quod ad eventum respicit qui futurus est; ordo enim ad eventum est in præsentibus; unde de eo magis est scientia quam præscientia: et sic illa prophetia quæ ordinem respicit, non dicitur secundum præscientiam, sed solum illa quæ est secundum eventum.

AD TERTIUM dicendum, quod præscientia hic accipitur contra prædestinationem divisa, quantum ad ea in quibus præscientia prædestinationem excedit; non autem excedit præscientia prædestinationem in malis solum, si prædestinatio stricte accipitur; sed etiam in omnibus bonis, quæ non fiunt sola virtute divina; unde ratio non sequitur.

AD QUARTUM dicendum, quod meritum nostrum est et ex gratia et ex libero arbitrio; non autem subjacet prædestinationi nisi secundum quod est ex gratia, quæ a solo Deo est; unde id quod ex nostro arbitrio est, prædestinationi subesse dicitur per accidens.

AD QUINTUM dicendum, quod prophetia hic distinguitur secundum ea de quibus est, non quidem secundum bona et mala; quia hujusmodi differentiæ per accidens se habent ad futurum quod per prophetiam cognoscitur; sed secundum quod est de ordine vel de exitu ordinis, ut dictum est, in corp. art.

AD SEXTUM dicendum, quod ad Christi conceptionem intervenit consensus Virginis, non quasi operans, sed sicut impedimentum removens; non enim invitæ tantum beneficium præstari debebat.

AD SEPTIMUM dicendum, quod aliquid potest dici esse futurum non solum ex hoc quod ita erit, sed quia ita est ordinatum in causis suis ut sic sit futurum; sic enim medicus dicit: Iste sanabitur et iste morietur; et si aliter contingat, non falsum

dicit; sic enim tunc futurum erat ex ordine causarum, quod tamen possibile est impediri: et tunc quod prius futurum fuerat, consequenter non erit futurum; unde Philosophus dicit in II de Generat. (com. LXIV) quod *futurus quis incedere, non incedet*; et secundum hoc denuntiatio Prophetæ comminantis nec falsa est nec dubia, quamvis non eveniat quod prædixit.

AD OCTAVUM dicendum, quod si propheta comminationis referatur ad ordinem causarum quem directe respicit, sic est absque omni conditione; absolute enim est ita ordinatum esse in causis ut hoc contingat. Si autem referatur ad eventum quem respicit indirecte; sic intelligenda est sub conditione causæ; et tamen supernaturalis est, quia naturali cognitione non potest sciri etiam causa existente, utpote iniquitate remanente, quod talis poena vel talis determinate secundum divinam justitiam debeat.

AD NONUM dicendum, quod sub propheta comminationis intelligitur propheta promissionis, quia de eis est eadem ratio. Ideo tamen magis exprimitur de propheta comminationis, quia frequentius invenitur revocata comminatio quam promissio; Deus enim prior est ad miserendum quam ad puniendum.

AD DECIMUM dicendum, quod propheta illa fuit secundum comminationem; et quamvis non esset conditio explicitè proposita, est tamen illa denuntiatio sub implicita conditione intelligenda, scilicet tali ordine rerum remanente.

AD UNDECIMUM dicendum, quod causæ inferiores non solum sunt causæ naturales quas medici præcognoscere possunt, sed etiam causæ meritorie, quæ ex sola divina revelatione cognoscuntur. Causæ etiam naturales salutis vel mortis nullo perfectius divina revelatione quam humano ingenio cognosci possunt.

AD DUODECIMUM dicendum, quod causæ superiores, quæ sunt rerum rationes in divina præsentia, nunquam deficiunt ab impletione suorum effectuum, sicut deficiunt causæ inferiores; et ideo in causis superioribus cognoscuntur rerum eventus absolute, sed in inferioribus non nisi sub conditione.

AD DECIMUMTERTIUM dicendum, quod in propheta prædicationis et præsentia quamvis proponatur veritas adimpleta sub aliquibus similitudinibus, tamen ratione illarum similitudinum non attenditur aliquis sensus litteralis; sed litteralis sensus attenditur secundum ea quæ per similitudines significantur, sicut in omnibus mediate significatis accidit; unde in talibus prophetis nulla veritas invenitur quantum ad similitudines, sed solum quantum ad ea quæ per similitudines significantur. Sed in propheta comminationis sensus litteralis verborum Prophetæ attenditur secundum illas similitudines rerum quæ eveniunt, quia similitudines illæ non tantum proponuntur ut similitudines, sed ut res quædam; unde et illud quod evenit, significatum per huiusmodi similitudines, non pertinet ad sensum litteralem, sed

ad sensum mysticum; sicut cum dicitur, *Ninive subvertetur*, subversio materialis pertinet ad sensum litteralem; sed subversio a pravis moribus pertinet ad moralem; et in ipso sensu litterali attenditur aliqua veritas ratione ordinis causarum, ut dictum est.

AD DECIMUMQUARTUM dicendum, quod in somnio Pharaonis spica illæ et boves non demonstrabantur ut res quædam, sed solum ut similitudines; et ideo Pharaon, qui solum illas similitudines vidit, non habuit alicujus rei intellectum; et propter hoc Propheta non fuit. Sed Jonæ, cui dictum est, *Ninive subvertetur*, aderat intelligentia alicujus rei, scilicet ordinis meritorum ad subversionem, etsi forte alterius rei, scilicet subversionis, præsciis non fuerit; unde quantum ad hoc quod non intelligebat, Propheta non fuit. Sciebat tamen Jonas, et Propheta comminantes, prophetiam quam prædicebant, non esse secundum præsentiam, sed secundum comminationem; unde dicitur Jonæ, ult., 2: *Propter hoc præoccupavi ut fugerem in Tharsis; scio enim quod tu clemens et misericors es.*

ARTICULUS XI. — *Utrum in propheta inveniantur immobilis veritas.* (II* II* part., quæst. CLXXI, art. 6.)

Undecimo quæritur, utrum in propheta inveniantur immobilis veritas; et videtur quod non. Cum enim immobilis veritas in definitione prophetiæ ponatur; si prophetiæ conveniat, oportet ut per se ei conveniat. Sed futura contingentia; de quibus est prophetia, per se non sunt immobilia, sed solum secundum quod ad præsentiam divinam referuntur, ut dicit Boetius (lib. V de Cons., prosa ult. a med.). Ergo immobilis veritas non debet assignari prophetiæ quasi in ejus definitione posito.

2. Præterea, illud quod non impletur nisi aliqua variabili conditione existente, non habet immobilem veritatem. Sed aliqua prophetia est, scilicet comminationis, quæ non impletur nisi variabili conditione existente, scilicet perseverantia malitiæ vel iniquitatis, ut habetur Hierem., XVIII. Ergo non omnis prophetia habet immobilem veritatem.

3. Præterea, Isai., XXXVIII, dicit Glossa (super illud, *Dispone domui tuæ*), quod Deus Prophetis revelat suam sententiam, sed non consilium. Sententia autem ejus est variabilis, ut ibidem dicitur. Ergo prophetia non habet immobilem veritatem.

4. Præterea, si prophetia habet immobilem veritatem: aut hoc est ex parte Prophetæ videntis, aut ex parte rei quæ videtur, aut ex parte speculi æterni a quo videtur. Non autem ex parte videntis, quia humana cognitio variabilis est; nec ex parte rei visæ, quæ contingens est; nec ex parte divinæ præsentia, sive speculi; quia per hoc necessitas rei non imponitur. Ergo prophetia nullo modo habet immobilem veritatem.

5. Sed diceret, quod divina præsentia non imponit necessitatem quin aliter evenire possit, sed tamen aliter eveniet quod

præscitur; et hoc modo propheta habet immobilem veritatem. Immobile enim dicitur, secundum Philosophum (V Phys. e text. xx), quod non potest moveri, vel quod difficile movetur, vel quod non movetur. — Sed contra, posito possibili, nihil sequitur impossibile. Si igitur possibile est id quod est præscitum et prophetatum, aliter se habere; si ponatur aliter se habere, nullum sequetur impossibile. Sequitur autem prophetiam habere mobilem veritatem. Ergo, etc.

6. Præterea, veritas propositionis sequitur conditionem rei; quia ex eo quod res est vel non est, oratio vera vel falsa est, ut dicit Philosophus (in prædicamento de Substantia non procul a fin.). Sed res de quibus est propheta, sunt contingentes et mutabiles. Ergo prophetica denuntiatio habet mobilem veritatem.

7. Præterea, effectus denominatur necessarius vel contingens a causa proxima, non a prima. Sed causæ proximæ rerum de quibus est propheta, sunt causæ mobiles; quamvis causa prima sit immutabilis. Ergo propheta non habet immobilem, sed mobilem veritatem.

8. Præterea, si propheta habet immobilem veritatem, impossibile est aliquid esse prophetatum, et illud non fieri. Sed quod est prophetatum, impossibile est non esse prophetatum. Ergo si propheta habet immobilem veritatem, necesse est evenire illud quod prophetatum est; et sic propheta erit de futuris contingentibus.

Sed contra est quod dicitur in Glossa in principio Psalterii (ordin. in prologum præfixum Psalterio): *Propheta est divina inspiratio vel revelatio, rerum eventus immobili veritate denuntians.*

Præterea, propheta est divinæ præscientiæ signum, ut dicit Hieronymus (loco nunc dicto, Matth., 1, super illud: *Ecce virgo concipiet*). Sed præscita, in quantum subsunt præscientiæ, sunt necessaria. Ergo et prophetata, in quantum de illis est propheta; ergo prophetia habet immobilem veritatem de rebus mobilibus.

Præterea, scientia Dei potest esse immobilis de rebus mobilibus, quia a rebus ortum non habet. Sed similiter cognitio prophetica non sumitur a rebus ipsis. Ergo propheta habet immobilem veritatem de rebus mobilibus.

Respondeo dicendum, quod in propheta est duo considerare; scilicet ipsas res prophetatas, et cognitionem quæ de illis habetur; et horum duorum invenitur diversus ordo originis. Ipsæ enim res prophetatæ sunt immediate a causis mobilibus sicut a causa proxima, sed a causa immobili sicut a causa remota; cognitio vero prophetica e converso est a divina præscientia sicut a causa proxima, a rebus vero prophetatis non dependet sicut a causa proxima, sed solum sicut earum signum. Omnis autem effectus in necessitate et contingentia sequitur cau-

sam proximam, et non causam primam; unde res ipsæ prophetatæ mobiles sunt; sed prophetica cognitio est immobilis, sicut et divina præscientia, a qua derivatur ut exemplatum ab exemplari. Sicut enim ex hoc quod veritas intellectus est necessaria, sequitur quod enuntiatio, quæ est signum intellectus, habeat necessariam veritatem; ita ex hoc ipso quod divina præscientia est immobilis, sequitur quod propheta, quæ est signum ejus, immobilem habeat veritatem.

Quomodo autem præscientia Dei possit esse immobiliter vera de rebus mobilibus, dictum est in alia questione de scientia Dei, art. 13; unde non oportet hoc repetere; cum immobilitas prophetiæ tota dependeat ex immobilitate divinæ præscientiæ.

Ad PRIMUM ergo dicendum, quod nihil prohibet aliquid inesse per accidens alicui secundum se sumpto, quod eidem per se inest addito alio; sicut homini per accidens inest moveri, per se vero homini in quantum est currens; sic etiam et huic rei quæ prophetatur, non per se competit esse immobilem, sed solum in quantum est prophetata; unde convenienter in definitione prophetiæ ponitur.

Ad SECUNDUM dicendum, quod propheta comminationis omnino habet immobilem veritatem; non enim est de eventibus rerum, sed de ordine causarum ad eventus, ut dictum est, art. præced. ad 8 argum.; et hunc ordinem esse quem Propheta prædicat, necessarium est, quamvis eventus quandoque non sequatur.

Ad TERTIUM dicendum, quod consilium Dei dicitur ipsa æterna Dei dispositio, quæ nunquam variatur; propter quod dicit Gregorius, quod Deus nunquam mutat consilium. Sententia vero dicitur hoc ad quod alique causæ ordinate sunt. Sententiæ autem in iudiciis ex causarum meritis proferuntur. Quandoque autem hoc ad quod causæ sunt ordinate, est a Deo ab æterno dispositum; et tunc idem est Dei consilium et sententia; quandoque vero ad aliquid ordinate sunt causæ, quod non est a Deo ab æterno dispositum; et tunc Dei consilium et sententia feruntur ad diversa. Ergo ex parte sententiæ, quæ respicit causas inferiores, invenitur mutabilitas; sed ex parte consilii invenitur semper immutabilitas. Prophetæ vero revelatur quandoque sententia consilio conformis; et tunc propheta habet immobilem veritatem etiam quantum ad eventum; quandoque vero revelatur sententia non conformis consilio; et tunc habet immobilem veritatem quantum ad ordinem, et non quantum ad eventum, ut dictum est.

Ad QUARTUM dicendum, quod immobilitas prophetiæ est ex parte speculi æterni; non quod rebus prophetatis necessitatem imponat; sed quia prophetiam facit necessariam esse de rebus contingentibus, sicut et ipsa est.

AD QUINTUM dicendum, quod posito quod aliquid sit secundum præsentiam prophetatum, quamvis illud non esse in se sit possibile, tamen impossibile est posito hoc, scilicet quod dicitur esse præscitum; quia ex hoc ipso quod ponitur præscitum, ponitur ita futurum esse cum præsentia ipsius eventum respiciat.

AD SEXTUM dicendum, quod veritas propositionis sequitur conditionem rei, quando scientia veritatem proponentis ex rebus oritur. Sic autem non est in proposito.

AD SEPTIMUM dicendum, quod quamvis rei prophetatæ causa proxima sit mobilis, tamen ipsius prophetiæ causa proxima immobilis, ut dictum est. in corp. art.; et ideo ratio non sequitur.

AD OCTAVUM dicendum, quod prophetatum non evenire habet simile iudicium, sicut et præscitum non evenire. Quod qualiter debeat concedi et qualiter debeat negari, dictum est in questione de scientia Dei., art. 13.

ARTICULUS XII. — *Utrum prophetia quæ est secundum visionem intellectualem, sit eminentior ea quæ habet visionem intellectualem simul cum imaginaria.* (In II^æ, quæst. CLXXIV, art. 2.)

Duodecimo quæritur, utrum prophetia quæ est secundum visionem intellectualem tantum, sit eminentior ea quæ habet visionem intellectualem simul cum imaginaria; et videtur quod non. Quia illa prophetia quæ habet intellectualem visionem cum imaginaria, includit eam quæ habet intellectualem tantum. Ergo visio prophetica quæ habet utramque, est potior illa quæ habet unam tantum; quod enim includit aliquid, excedit illud quod ab eo includitur.

2. Præterea, quanto in aliqua prophetia est abundantius lumen intellectuale, tanto perfectior est. Sed ex plenitudine intellectualis luminis contingit quod sit redundantia in prophetia ab intellectu in imaginationem, ut ibi formetur imaginaria visio. Ergo perfectior est prophetia quæ habet imaginariam visionem adjunctam, quam illa quæ habet intellectualem tantum.

3. Præterea, de Joanne Baptista dicitur Math., XI, quod ipse est Propheta, et plus quam Propheta. Hoc autem dicitur in quantum Christum non solum intellectualiter vel imaginarie vidit, ut alii Prophete, sed etiam corporaliter digito demonstravit. Ergo prophetia cui admiscetur corporalis visio, est nobilissima; et eadem ratione illa cui adjungitur visio imaginaria, est nobilior illa quæ habet intellectualem tantum.

4. Præterea, tanto est aliquid magis perfectum, quanto plenius in eo inveniuntur differentiæ rationem speciei constituentes. Sed differentiæ constituentes prophetiam sunt visio et denuntiatio. Ergo illa prophetia quæ habet denuntiationem, videtur esse perfectior ea quæ non habet. Sed enuntiatio fieri

non potest sine imaginaria visione; quia oportet eam qui denuntiat, habere imaginatos sermones. Ergo prophetia illa est perfectior quæ sit cum visione imaginaria et intellectu.

5. Præterea, I Corinth., XIV, super illud, *Spiritus autem loquitur mysteria*, dicit Glossa (in prologum D. Hieron. præfixum Psalterio): *Minus est Propheta qui rerum significantum solo spiritu videt imagines; et magis est Propheta qui solo earum intellectu est præditus; sed maxime Propheta est qui in utraque præcellit*; et sic idem quod prius.

6. Præterea, prophetia, ut dicit Rabbi Moyses, inchoatur in intellectu, et perficitur in imaginatione. Ergo prophetia quæ habet imaginariam visionem, est perfectior quam quæ habet intellectualem tantum.

7. Præterea, debilitas intellectualis luminis imperfectionem indicat prophetiæ. Sed ex debilitate intellectualis luminis videtur contingere quod visio prophetica non derivetur usque ad imaginationem. Ergo videtur quod illa prophetia quæ habet imaginariam visionem, sit perfectior.

8. Præterea, majoris perfectionis est cognoscere rem aliquam ut in se est et prout est alterius signum, quam cognoscere eam in se tantum. Ergo, eadem ratione, perfectius est cognoscere aliquam rem ut est significata, quam cognoscere eam in se tantum. Sed in prophetia quæ habet imaginariam visionem cum intellectu, cognoscitur res prophetata non solum in se, sed etiam prout est imaginibus designata. Ergo prophetia quæ habet imaginariam visionem, est nobilior ea quæ habet intellectualem tantum, in qua cognoscuntur res prophetatæ tantum in se, et non prout sunt signate.

9. Præterea, sicut dicit Dionysius, I cap. celest. Hierarch. (parum ante medium), *impossibile est nobis atter superlucere divinum radium nisi sacrorum velaminum varietate velatum*. Velamina autem appellat figurarum imaginarias, quibus puritas intellectualis luminis quasi velatur. Ergo in omni prophetia oportet esse imaginarias figuras, vel ab homine formatas, vel divinitus immissas. Nobiliores autem videntur esse immissæ divinitus quam formatæ ab homine. Ergo illa videtur esse nobilissima prophetia in qua simul divinitus infunditur lumen intellectuale, et figuræ imaginariæ.

10. Præterea, ut dicit Hieronymus (super lib. Reg.), Prophetæ contra Agyographas distinguuntur. Sed illi quos nominat Prophetas, omnes, aut fere omnes, revelationem acceperunt sub figuris imaginativis; plures autem eorum quos inter Agyographas nominat, sine figuris revelationem acceperunt. Ergo magis proprie dicuntur Prophetæ illi quibus fit revelatio secundum visionem intellectualem et imaginariam, quam illi quibus fit secundum intellectualem tantum.

11. Præterea, secundum Philosophum II Metaph. (com. 1),